

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ZI.

Pe un an 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe an 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

ANULU L.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNȚIURILE:

Oseriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisori nerancate nu se primesc. — Manuscrise nu se retrămit.

N°. 85.

Sâmbătă, 18 (30) Aprilie.

1887.

Datori suntemu ori nu se ne jertfim pentru cauza națională?

I.

Brașov, 17 (29) Aprilie.

În numărul fôiei noastre dela 4 (16) Aprilie a. c. am vorbit de datoria, ce are fiecare Român să lupte și să se jertfescă pentru binele și fericirea națiunii sale, arătând că acest principiu e singurul adevărat și singurul mântuitor.

Nu puteam să găsim o mai potrivită ocaziune de-a vorbi cetitorilor noștri de datoria loră către națiune, ca serbarea religioasă din Vinerea marea; nu puteam afla un timp mai nimerit de a combate principiile contrare acestuia, principiile eclecticismului, care pretinde ca fiecare să-și aleagă ce-i place și să lucreze cum îi place și după cum îl mână firea, căci nimeni și nimic nu l'ar pute constringe a săvârșire fapte bune și cu atât mai puțin a aduce jertfe pentru cauza comună.

Ca publiciști, cari ne-am pus ținta să promovăm binele național al poporului român, nu numai că suntem în drept, dăr suntem chiar obligați a lucra astfel. Poporul nostru are nevoie de o scôlă bună morală națională și politică. De aceea noi, cari ostenim de atâta timp în brazda acăsta nu putem rămâne indiferenți vădându, că mai ales de un timp încôce unii dintre noi începură a lăși în mijlocul nostru nise idei și principii care de care mai păcătoșe, mai șuchiate și mai primejdișe, idei și principii, cari pot fi scôse din cartea pestriță a destrăbălărilor timpului de față materialistă, niciodată însă din cartea regenerării neamului nostru, din cartea românismului.

Combătându n'am numit pe nimeni pentru că scopul nostru n'a fost de a lovi în unul său altul, ci numai în relele învățături, ce se propagă.

Cu atât mai mult a trebuit să ne surprindă, când am vădutu, că „Tribuna“ din Sibiu se redică pe față în contra ideilor și a principiilor depuse în articolul nostru din Vinerea mare și cu o cutezanță ridiculă, luându-și aerul de ofensată, se face foc și cătran pentru că am susținutu, că *fiecare Român este dator să aducă jertfe pentru cauza românească.*

„Tribuna“, care de când există ne-a dat dovezi nenumărate că nu știe face distincțiune între persoane și principii, cu atât mai puțin între principii și principii, și-a luat asupra-și articolul nostru de acum două săptămâni, pentru că se știe și ea, vorba Românului, cu musca pe căciulă.

Scrisese adecă „Tribuna“ pe la finitul lui Martie un articol, ca multe altele, în care în adevăr susținuse nise păreri, pe cari fiecare Român cu puțină pricepere și cu inimă pentru sôrtea și viitorul neamului său trebuia să le desaprôbe. Unii din amicii noștri făcându-ne atenți la acest articol ne-au rugat să nu suferim în tăcere să se propage prin presa noastră, care se dice „națională“, asemenea păreri scrîntite.

Noi, sciind că forte bine, că se află mulți Români, cărora le vine la socotela a profesia și profesază de faptu principii comode, ca cele desfășurate de „Tribuna“, precum de exemplu: „că nimeni nu e dator a aduce jertfe pentru cauza națională,*) ne-am decis să combatem la o binevenită ocaziune aceste false și stricicioșe principii, dăr să le combatem în general, fără de a face aluziune la cineva în particular. Voiam adecă să ne ferim de-a face să apară lucrul ca și când am voi să căutăm certă, fiindu convinși de altă parte, că protestările

noștre voru afla un vii răsnet în mijlocul Românilor.

Așa a și fost și am primit multe felicitări pentru articuli noștri scriși din incidentul sfintelor sărbători. Eram în drept să așteptăm ca și „Tribuna“ — decă nu a pututu să tacă — să ne felicite la rândul ei, căci „Tribuna“ pretinde și adeseori accentuat, că voiesce a lupta alături cu noi pentru binele național al Românilor. Decă este așa, atunci, după a noastră firmă convincțiune „Tribuna“ era chiar dator de a ne sprijini în ideile apărute de noi, idei cari au condus și au însuflețit pe apostolii românismului în cursul întregii noastre istorii.

Dăr „Tribuna“ nu recunoșce existența unei „datorii naționale“, nici pentru ea nici pentru alții, ea nu vrea să admită decăt „iubirea“ și, într'adevăr, ca să ne iubescă nimeni nu o pôte sil.

Nu mai este de lipsă, credem, a face aici lungi citațiuni despre ceea ce am șis noi. Cetitorii noștri sunt lămuriți asupra ideilor și principiilor noastre. Ne vom mărini dăr a constata, că în articolul memorat am accentuat, că „datoru este fiecare Român de a se înfrâna, de a pătimi și de a jertfi totu pentru binele națiunii sale“.

„Tribuna“ vine acum și negă acăsta datoriă categoric, luându-și totodată în apărare articolul ei „Nemo obligatur“ dela 18 (30) Martie, la care crede ea, că am făcut noi aluziune în Vinerea Pascilor. Să examinăm dăr articuli „Tribunei“ unul după altul.

În articolul primu bate la ochi chiar titlul „Nemo obligatur“, (nimeni nu este obligat) Prilejul de a se folosi de acestu titlu și l'a luat „Tribuna“ dintr'o corespondență, ce dice că a primit-o dela o persoană forte stimabilă din Sibiu, care se termină cu cuvintele: să facem câtu putem, *ad impossibilia nemo obligatur* (nimeni nu este obligat să facă ceea ce nu pôte). „Tribuna“ a lăsat afară cuvântul „impossibilia“ (ce nu se pôte) și așa a rămas numai cu „nemo obligatur“, desvoltându tema, că nimeni nu e dator să lucreze pentru cauza comună, fără deosebire decă îi stă său nu în puțină să lucreze.

În introducere „Tribuna“ dice:

„Nu este nimeni dator să se espună ori să aducă jertfe pentru cauza comună: nici legile civile, nici tradițiunile religioșe, nici convențiunile sociale n'o ceru acăsta.“

Se vede că colegii noștri dela „Tribuna“ n'au nici cele mai elementare cunoștințe despre datoriile omului în societate decă susțin în fruntea articolului o absurditate piramidală ca acăsta. Și pentru ca cetitorii noștri să nu credă cumva, că esagerăm, vom cita dintre multele scrieri ale filosofilor și ômenilor de stat numai un singur pasagiu din renumita carte „despre datorii“ a lui Cicerone, cu a căruia cuprinsu trebuie să fi familiarisat în ziua de azi ori-ce elev din clasele superioșe gimnasiale său liceale. În cartea I „De Officiis“ capitulu II îndată la începutu marele oratoru, filosofu și omu de stat Cicerone dice:

„Nici o parte a vieții, nici în lucrurile cele publice, nici în cele private: nici în cele cetățenesci, nici în cele domestice: nici când lucrăm pentru noi singuri, nici când lucrăm împreună cu alții, nu se pôte cugeta fără de a avé datorii și în împlinirea datoriilor se cuprinde totă valoarea morală a omului; ér în neîmplinirea loră ocară lui.“*)

Așadér Cicerone, ca și învățații tuturor tim-

*) „Nulla vitae pars neque publicis, neque privatis: neque forensibus, neque domesticis in rebus: neque si tecum agas quid, neque si cum altero contrahas, vacare officio potest, in eoque colendo sita vitae est honestas omnis, et in negligendo turpido.“ (Cicero de Officiis. Lib. I. cap. II.)

purilor înainte de el și după el, au recunoscut, că omul în societate are datorii de împlinit și încă multe și mari și că prin urmare trebuie să aducă jertfe și să se espună pentru împlinirea acestor datorii.

Chiar legile profane și religioșe, chiar convențiunile sociale o ceru acăsta în modu imperativ. Să luăm numai pe preot și pe soldat. Nu este îndatorirea cea mai strictă impusă preotului de legile bisericesci, de morală și de religiune, ca să-și esercite sacra lui funcțiune espunându-se în timpuri de epidemie, și în alte împrejurări nenorocôse pentru sufletele credincioșilor săi? Și mai departe nu este cea mai sfântă datoriă a soldatului de a nu se depărta dela postul său și de a muri acolo, decă este de lipsă, pentru cauza comună?

Dăr „Tribuna“ nu vrea să țină contu de acăsta, îi vine mai bine la socotela să n'aibă datorii și ceea ce face să facă numai pentru că așa-i place. Lucrurile se petrecu în creerii ei într'unu modu de totu particularu, căci étă ce dice ea mai departe:

„Sunt cu tôte aceste ômeni, cari se espună și aduc jertfe pentru cauza comună: o facu din propriul lor îndemn, de bună voia, fiindcă îi mână firea lor.“

Așa pare a fi, dăr în adevăr nu este așa. Și de ce nu? Din simpla causă că niciodată firea de sine nu îndemnă pe om să se jertfescă, căci acăsta este în contra firei, care are întoddeauna tendința ca individul să se conserveze. Pe om îl pôte îndemna a aduce jertfe și a se espune numai *sensul de datoriă*, ce i se imprimă încă din cruda lui prunciă. Nu este dăr propriul îndemn liber și independentu de datoriă, ci este îndemnul conștiinței de a-și împlini datoria, care face pe om să-și uite de tôte interesele sale individuale și să servescă cauza comună.

Dice mai departe „Tribuna“:

„E indiferent pentru societate de ce anume se espune cineva ori aduce jertfe pentru cauza comună.“

Quod non, domnilor dela „Tribuna“! Sunteți în mare rătăcire! Va să dică pentru d-vostre, cari pretindeți că voiți să apărați moralitatea publică, sunt indiferente motivele faptelor? Pe d-vostre nu vă importă decă aceste motive sunt morale și bune ori nu?

Acum înțelegem de ce pretindeți d-vostre să li se dea o răsplată deosebită celor ce aduc jertfe, fiă din ori și care motivu. Ômenii cari ceea ce facu și jertfescu, nu o facu și jertfescu din datoriă și numai pentru că li se cere și lor severșirea unei fapte bune, trebuie că o facu din altu motivu, din interesu său din ambițiune personală, de aceea așteptă răsplată, multă răsplată, căci decă nu, sunt gata a se retrage și a lăsa cauza comună în scirea Domnului.

Ei bine, naționaliști de soiul acesta, cari le facu tôte numai pentru răsplată și veltă, avem pôte mai mulți decăt suntem în stare a mistui. Crede „Tribuna“, că pentru ca aceștia să-și pôtă împlini nesuperați pôtele lor deșerte, ar trebui să schimbăm acum legile moralității și ale îndatoririlor naționale?

Politica ce-i dreptu cere să ținem contu până la un punctu ôrecare chiar și de slăbiciunile ômenilor. În privința acăsta are dreptate corespondența sibiiană a „Tribunei“, dăr „Tribuna“ n'a înțeles-o și a cădutu în altu estremu făcându dependentu moralul și disciplina națională dela bunăvoința individuală.

Dăr, după noi, fără o conștiința viuă și puternică a datorii naționale nu pôte exista morală și disciplină națională. Acăsta ne-o dovedesce însăși „Tribuna“, care în consecența ideilor și a principiilor ei scalciate ajunge la următorul rezultat:

*) A se vedé în „Tribuna“ Nr. 62 dela 18 (30) Martie articolul „Nemo obligatur“, și articolul de față din „Trib.“ Nr. 78 dela 8 (20) Aprilie.

Cursul la bursa de Viena din 28 Aprilie st. n. 1887.

Table of exchange rates for Vienna, including gold, silver, and various bonds.

Bursa de Bucuresci.

Cota oficiala dela 13 Aprilie st. v. 1887.

Table of exchange rates for Bucharest, listing various financial instruments and their values.

Cursulu pietei Braşov

din 29 Aprilie st. n. 1887.

Table of exchange rates for Braşov, showing rates for various currencies and goods.

„Noutăţi pentru sezonul de vară!”

Toilete pentru mirese, promenadă şi casa se confecţionează la

Kovácsnai & Keresztesi

Grand Magazin de mode şi confecţiuni pentru dame Braşov (Piaţa mare.)

Unde a sosit de curând în mare alegere cele mai noue materii de lână pentru rochii, fabricate indigene şi străine, Crep şi Cachemir. Mătasăria de Lyon: Merveillieu, faile şi catifele negre precum şi în toate culorile. Postayuri pentru confecţiuni de dame şi bărbaţi. Satin de spălat, Toii, Zephier şi Oxforduri. Chifonier de Benedictus Schroll, Şirtingu, Juliett şi Gradl. Pânzării de bumbac americane în toate lăţimile. Pălării de pae şi garniseli potrivite, adică: flori, pene, dentele şi un bogat asortiment de panglici în culorile cele mai fine şi frumoase. Cel mai nou „Jersey-Talii-Trico” de Corsete în mare alegere. Cele mai noue umbrelute şi umbrele, mânusi de piele şi de mătase. Asemenea tot felul de dentele, perdele de Jutte şi Tunis, cuverturi pentru paturi şi mese, covore lungi şi dinaintea canapelei cu preţuri eftine.

Mostre se trimittu la cerere gratis şi franco.

TARIFA

anunţurilor şi inserţiunilor.

Anunţuri în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6. Pentru inserţiuni şi reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repetiri se acordă următoarele rabate:

Table showing discounts for repeated advertisements based on the number of repetitions.

Pentru anunţuri ce se publică pe mai multe luni se facu învoiri şi reduceri şi peste cele însemnate mai sus.

Mersul trenurilor

Valabilu dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia Predeal-Budapesta şi pe linia Teiuş-Arad-Budapesta a calei ferate orientale de stat reg. ung.

Large table of train schedules for various routes including Predeal-Budapesta, Teiuş-Arad-Budapesta, and Timişoara-Arad.

Nota: Orele de nopte sunt cele dintre liniile grose.